

Vec C-373/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

9. jún 2022

Vnútroštátny súd:

Specializiran nakazatelen sād

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

9. jún 2022

Prokuratúra:

Specializirana Prokuratura

Obžalovaný v trestnom konaní:

NE

Predmet konania vo veci samej

Na Specializiran nakazatelen säd (Špecializovaný trestný súd, ďalej len „vnútroštätny súd“, Bulharsko) bola podaná obžaloba na NE. V rámci predbežného prejednávania tejto veci NE žiada, aby súd odmietol konať vo veci, pretože spochybnil jednak nestrannosť sudcov, ktorým bola vec pridelená, a jednak nestrannosť všetkých sudcov vnútroštátneho súdu.

NE na podporu svojich tvrdení uvádza:

- vnútroštätny súd je žalovanou stranou v občianskoprávnom konaní vedenom pred Sofijski gradski säd (Mestský súd Sofia, Bulharsko) týkajúcom sa žaloby, ktorou sa domáha náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vnútroštátnemu súdu, na základe ktorého bol NE vzatý do vyšetrovacej väzby,
- prijatie zákona za izmenenie i dopalnenie ha Zakona za sadebnata vlast (zákon o zmene a doplnení zákona o sústave súdov, DV č. 32 z 26. apríla 2022, ďalej len „ZIDZSV“), na základe ktorého sa vnútroštätny súd s účinnosťou od 27. júla 2022 zrušuje.

Sudca, ktorému je vec pridelená, sa domnieva, že chýba akýkoľvek právny základ pre vylúčenie súdu a osobne nie je zaujatý ani vo vzťahu k veci, ani vo vzťahu k NE.

Podľa rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Bojan Gospodinov v. Bulharsko z 5. apríla 2018 (ďalej len „rozsudok ESĽP vo veci Bojan Gospodinov v. Bulharsko“), na ktorý sa NE odvoláva, sa však nestrannosť súdu nemá posudzovať výlučne zo subjektívneho hľadiska (v rámci ktorého sa súd pokúsi zistiť osobné vnútorné presvedčenie alebo záujem sudcu na rozhodnutí vo veci), ale aj z objektívneho hľadiska, v rámci ktorého sa predpokladá, že existujú dostatočné záruky vylučujúce akékoľvek dôvodné pochybnosti.

Vnútroštätny súd si však nie je istý, či v prejednávanej veci možno vylúčiť dôvodné pochybnosti o jeho nestrannosti, pretože jednak je žalovanou stranou v občianskoprávnom konaní, v ktorom sa NE domáha náhrady škody, a jednak zákonodarca vydal zákon o zrušení tohto súdu, ktorý odôvodnil „zachovaním ústavnej zásady nezávislosti súdnictva a ochranou ústavných práv občanov“.

Vo všeobecnosti vzniká otázka, či vydanie ZIDZSV na základe takto formulovaného odôvodnenia nezasahuje nielen do nezávislosti vnútroštátneho súdu, ale aj do nezávislosti Špecializovaného odvolacieho trestného súdu, Špecializovanej prokuratúry a Špecializovanej odvolacej prokuratúry, ktoré sa s účinnosťou od 27. júla 2022 taktiež zrušujú a do tohto okamihu sú aj naďalej povinné vykonávať svoju činnosť.

Vnútroštátny súd má pochybnosti o zlučiteľnosti postupu, ktorý predchádzal vydaniu ZIDZSV, ako aj ustanovení tohto zákona so základnými zásadami právneho štátu, deľby moci a nezávislosti súdnictva a v prvom rade sa pýta, či právo Únie pripúšťa takú právnu úpravu opätovného vymenovania sudcov a prokurátorov, ako stanovuje ZIDZSV.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Vnútroštátny súd sa na účely rozhodnutia o otázke, či sa v konaní, ktoré sa pred ním vedie, musí vylúčiť z konania vo veci, obracia na Súdny dvor Európskeho únie s návrhom na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ.

V prvom rade sa pýta, či sa majú článok 2, článok 6 ods. 1 a 3, ako aj článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie vykladať v tom zmysle, že sa súd, ktorý rozhoduje v trestnej veci a zároveň je žalovanou stranou v občianskoprávnom konaní vedenom o žalobe, ktorú podal obžalovaný v tejto veci z dôvodu, že sa uvedený súd resp. jeho právni nástupcovia v rámci rozhodovania o tejto alebo inej trestnej veci dopustili porušenia, alebo súd, ktorý by bol povinný nahradiť škodu, ak by sa tejto žalobe vyhovel, nepovažuje za nezávislý a nestranný súd v zmysle práva Únie. V prípade, ak by Súdny dvor dospel k záveru, že predmetné ustanovenia sa majú vykladať vo vyššie uvedenom zmysle, snaží sa vnútroštátny súd zistiť, či a ako má ďalej postupovať v trestnej veci.

Po druhé sa súd pýta, či sa majú uvedené ustanovenia práva Únie vykladať v tom zmysle, že zákon, ktorým sa súd k určitému dátumu zrušuje, zatiaľ čo sudcovia tohto súdu pokračujú v konaní v právnych veciach, ktoré im boli do tohto okamihu pridelené, ako aj vo veciach, ktoré predbežne prejednali, a ktorý odôvodňuje zrušenie tohto súdu dodržaním základnej ústavnej zásady nezávislosti súdnictva a ochranou ústavných práv občanov, ale nepredkladá nijaký dôkaz o tom, že by sa súd v tejto súvislosti dopustil akýchkoľvek pochybení, zasahuje do nezávislosti tohto súdu.

Po tretie sa vnútroštátny súd pýta, či sa majú uvedené ustanovenia práva Únie vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnym ustanoveniam zrušujúcim bez akéhokoľvek odôvodnenia nezávislý súdny orgán v Bulharsku, ktorého sudcovia budú preložené na iné súdy, ktoré sa sčasti nachádzajú na veľmi vzdialených miestach v krajine bez toho, aby boli títo sudcovia o tejto skutočnosti vopred informovaní a bez ich predchádzajúceho súhlasu, pričom maximálny počet opätovných vymenovaní do súdneho orgánu je stanovený len pre týchto sudcov. V prípade, ak by Súdny dvor dospel k záveru, že dotknuté ustanovenia sa majú vykladať vo vyššie uvedenom zmysle, sa vnútroštátny súd pýta, akým spôsobom majú sudcovia zrušených súdov postupovať vo veciach, v ktorých rozhodujú.

Prejudiciálne otázky

1. Majú sa článok 2, článok 6 ods. 1 a 3, ako aj článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie vykladať v tom zmysle, že súd, ktorý koná v trestnej veci a zároveň má postavenie žalovaného v konaní vedenom o žalobe na náhradu škody podanej obžalovaným v tejto trestnej veci z dôvodu, že sa uvedený súd alebo súd, ktorý je jeho právnym nástupcom, v tejto veci alebo inej trestnej veci dopustili porušenia pri výkone ich činnosti resp. súd, ktorý by bol v prípade, ak by sa žalobe vyhovel, povinný nahradiť škodu, sa nepovažuje za nezávislý a nestranný súd v zmysle práva Únie?

2. V prípade kladnej odpovede, majú sa uvedené ustanovenia práva Únie vykladať v tom zmysle, že takýto súd nesmie pokračovať v trestnom konaní, ani rozhodnúť v tejto veci a aké dôsledky by z vyššie uvedeného vyplynuli pre procesné a hmotnoprávne úkony tohto súdu, ak by sa nevytlúčil z konania z dôvodu svojej zaujatosti?

3. Majú sa článok 2, článok 6 ods. 1 a 3, ako aj článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie vykladať v tom zmysle, že sa zasiahne do nezávislosti súdu, ktorý sa zrušuje prijatím zmeny zákon za sadebnata vlast (zákon o sústave súdov) (DV č. 32/26.04.2022, v prípade ktorého bola lehota na jeho vykonanie predĺžená do 27. júla 2022), pričom súdy musia vo veci konať až do okamihu ich zrušenia a v konaniach, v ktorých sa už uskutočnilo úvodné zasadnutie, musia pokračovať v konaní aj po tomto termíne, ak sa zrušenie tohto súdu odôvodní tým, že sa ním zaručí dodržiavanie ústavnej zásady nezávislosti súdnictva a ochrana ústavných práv občanov, riadne sa však nepreukáže, ktoré skutočnosti viedli k záveru, že uvedené zásady boli porušené?

4. Majú sa vyššie uvedené ustanovenia práva Únie vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnym právnym predpisom, akými sú ustanovenia zákona o sústave súdov (DV č. 32/26.04.2022, v prípade ktorého bola lehota na jeho vykonanie predĺžená do [27]. júla 2022), ktorými sa úplne zrušuje (Špecializovaný trestný súd ako) nezávislý orgán spravodlivosti v Bulharsku z vyššie uvedených dôvodov, a dochádza k preloženiu sudcov (vrátane sudcov rozhodujúceho senátu, ktorý koná v konkrétnej trestnej veci) z tohto súdu na iné súdy na celom území štátu, a to vrátane územia, ktoré je značne vzdialené od súčasného miesta výkonu práce bez toho, aby bolo toto miesto vopred známe, ako aj bez súhlasu sudcu a v rámci obmedzení stanovených zákonom, ktoré platia len pre týchto sudcov, a stanovujú najvyšší prípustný počet sudcov, ktorí budú môcť byť opätovne vymenovaní do orgánu spravodlivosti?

5. Ak áno a s ohľadom na prednosť práva Únie, aké procesné úkony majú v takomto prípade uskutočniť sudcovia zrušovaných súdov? Aké dôsledky by mali vyššie uvedené závery pre procesné rozhodnutia zrušovaného súdu vo veciach, ktoré musí ukončiť, a pre rozhodnutia v týchto veciach?

Uvedené ustanovenia práva Únie a judikatúra

Zmluva o Európskej únii, článok 2, článok 6 ods. 1 a 3, článok 19 ods. 1 druhý pododsek

Charta základných práv Európskej únie, článok 47 ods. 2

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie, odôvodnenia 9 a 10, článok 2

Rozsudok z 19. septembra 2006, Wilson (C-506/04, EU:C:2006:587)

Rozsudok z 26. januára 2010, Transportes Urbanos y Servicios Generales (C-118/08, EU:C:2010:39)

Rozsudok z 9. októbra 2014, TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265)

Rozsudok zo 6. októbra 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664)

Rozsudok z 20. apríla 2021, Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311)

Rozsudok z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a. i. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393).

Rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a vecí verejné - Vymenovanie) (C-487/19, EU:C:2021:798)

Ustanovenia Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva

Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 6 ods. 1

Rozsudok ESĽP z 5. apríla 2018 vo veci Bojan Gospodinov v. Bulharsko

Rozsudok ESĽP z 1. decembra 2020 vo veci Ástráðsson v. Island

Rozsudok ESĽP z 9. marca 2021 vo veci Bilgen v. Turecko

Relevantné ustanovenia vnútroštátneho práva

Ústava Bulharskej republiky, článok 119, článok 129 ods. 1 a 3, článok 130a

Zakon za sadebnata vlast (zákon o sústave súdov), § 30 ods. 1, ods. 2 body 8 a 20, ods. 3, 4, ods. 5 body 1, 4, 5, 6, 7, 12 a 13, § 161 ods. 1 a 2, § 165 ods. 1, 2 a 3, § 194

Zakon za izmenenie i dopalnenie ha Zakona za sadebnata vlast (zákon o zmene a doplnení zákona o sústave súdov, DV č. 32 z 26. apríla 2022, účinný od 27. júla 2022), § 44, § 49, §50, §51, §52, §53, §59 a §67 prechodných a záverečných ustanovení

Nakazatelno-procesualen kodex (Trestný procesný poriadok), § 29, § 31, § 35 ods. 3, 4 a 5, § 258, § 411a, § 485 a § 486

Nakazatelen kodex (Trestný zákon), § 108 ods. 2 a § 325 ods. 1 a 2

Graždanski procesualen kodex (Civilný procesný poriadok), § 519 ods. 2

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 NE 29. mája 2018 v centre mesta Sofia pred justičným palácom zapálil vlajku Bulharskej republiky a znesvätil ju rôznymi úkonmi, pričom sa sám natáčal na video. Tento videozáznam uverejnil 2. júna 2018 v Stara Zagora na internete.
- 2 Rozsudkom z 27. septembra 2018 bol NE uznaný vinným, pretože v rámci pokračujúceho trestného činu zneuctil vlajku Bulharskej republiky a dopustil sa nemravných skutkov, ktoré hrubo narušujú verejný poriadok a sú prejavom zjavnej neúcty voči verejnosti.
- 3 Za oba tieto trestné činy bol NE odsúdený na celkový trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov podľa pôvodného všeobecného nariadenia o výkone trestu. Doba vyšetrovacej väzby (od 4. júna 2018) sa započítala do dĺžky jeho trestu.
- 4 Apelativen specializiran nakazatelen sad (Špecializovaný odvolací trestný súd, Bulharsko) zrušil 15. januára 2019 rozsudok proti NE a vec postúpil inému rozhodovaciemu senátu vnútroštátneho súdu na nové konanie veci, a to od štádia úvodného prejednávania veci. Dôvodom zrušenia boli podstatné procesné pochybenia: vec mala byť pridelená samosudcovi, avšak bola prejednaná pred sudcom a prísediacimi.
- 5 Rozhodnutím zo 14. marca 2019 v osobitnej trestnej veci vedenej pred Špecializovaným odvolacím súdom bola vyšetrovacia väzba NE zmenená na menej prísne donucovacie opatrenie „povinnosť hlásiť sa“.
- 6 Vnútroštátny súd 18. júla 2019 uznal NE vinným v oboch bodoch obžaloby a odsúdil ho na súhrnný trest odňatia slobody v dĺžke jeden rok a desať mesiacov. Tento trest bol podmienenečne odložený na 4 roky. Dĺžka jeho vyšetrovacej väzby od 4. júna 2018 do 14. marca 2019 sa započítala do uloženého trestu.
- 7 NE podal v decembri 2019 na Mestský súd Sofia občianskoprávnu žalobu proti vnútroštátnemu súdu, Špecializovanému odvolaciemu súdu a Prokuratúre Bulharskej republiky, ktorou sa domáhal náhrady škody vo výške 500 000 leva

z dôvodu nezákonného postupu. Tvrdí, že vnútroštátny súd voči nemu v trestnom konaní nezákonne nariadil väzbu od 4. júna 2018 do 14. marca 2019.

- 8 Rozsudkom zo 6. apríla 2020 zmenil Špecializovaný odvolací súd rozsudok z 18. júla 2019 v časti, v ktorej bol NE odsúdený za skutok, ktorého sa dopustil 2. júna 2018 v Starej Zagore a vo zvyšnej časti rozsudok potvrdil.
- 9 Rozsudok Špecializovaného odvolacieho trestného súdu bol zrušený rozsudkom Varhoven kasacionen sad (Najvyšší kasačný súd, Bulharsko) z 3. novembra 2020 z dôvodu závažných procesných pochybení, ktoré mali za následok obmedzenie práv obžalovaného na obhajobu. Podľa názoru Najvyššieho kasačného súdu nemožno na základe súdneho psychiatrického posudku obžalovaného posúdiť, či bol schopný porozumieť významu a druhu skutku, ovládať svoje konanie a zúčastniť sa na trestnom konaní, t. j. či bol trestne zodpovedný.
- 10 Vec bola vrátená vnútroštátnemu súdu, ktorý sa následne na Najvyšší kasačný súd obrátil so žiadosťou o upresnenie, v ktorom štádiu má opätovne začať konanie vo veci. Po odpovedi na jeho otázku vec predbežne prejednal
- 11 Na tomto pojednávaní, ktoré sa konalo 31. marca 2021, navrhol NE vylúčiť sudcu. NE tvrdí, že proti vnútroštátnemu súdu začal občianskoprávne konanie, a preto sudcovia súdu, ktorý koná v trestnej veci, nie sú nestranní. Sudca odmietol potvrdiť svoju zaujatosť. Nevie o žalobe, ktorú je navyše potrebné podať proti štátu, a nemá nijaký záujem na výsledku konania.
- 12 Na základe rozhodnutia prijatého v rámci tohto úvodného zasadnutia bola vec NE z dôvodu závažných procesných nedostatkov vrátená prokuratúre. Podľa názoru súdu sú usmernenia Najvyššieho kasačného súdu týkajúce sa prípustnosti obžaloby proti NE relevantné už aj v predsúdnom zisťovanom konaní. Nemožno začať trestné konanie proti osobe, ktorá nerozumie druhu skutku a nedokáže ovládať svoje konanie.
- 13 Po vrátení veci prokuratúre, bol vyhotovený nový posudok, ktorý potvrdil, že NE je v zmysle zákona trestne zodpovedný a vec bola opätovne predložená vnútroštátnemu súdu.
- 14 Dňa 26. apríla 2022 bol zákon o zmene a doplnení zákona o sústave súdov uverejnený v Zbierke zákonov. Týmto zákonom sa zrušuje vnútroštátny súd, Špecializovaná prokuratúra, Špecializovaný odvolací trestný súd a Špecializovaná odvolacia prokuratúra s účinnosťou od 27. júla 2022.
- 15 NE 27. apríla 2022 v rámci úvodného zasadnutia pred vnútroštátnym súdom opätovne navrhol vylúčenie sudcu, pričom sa odvolal jednak na občianskoprávnu žalobu podanú proti vnútroštátnemu súdu, a jednak na jeho blížiac sa zrušenie.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 16 NE tvrdí, že sudca vnútroštátneho súdu, ktorý koná vo veci, nie je nestranný. V tejto súvislosti uvádza NE dva dôvody.
- 17 V prvom rade sa odvoláva na rozsudok ESĽP vo veci Bojan Gospodinov v. Bulharsko. Z tohto rozsudku vyplýva, že otázka nestrannosti súdu sa neposudzuje len z hľadiska subjektívnej, ale aj z hľadiska objektívnej nestrannosti trestných sudcov. Aj v prípade, ak by neexistoval nijaký dôvod pre pochybnosti o osobnej nestrannosti trestných sudcov, môže pracovný vzťah k obžalovanému v občianskoprávnom konaní, ktoré prebieha súbežne s trestným konaním, vzbudzovať pochybnosti o ich objektívnej nestrannosti. Navyše by rozhodnutie, v zmysle ktorého by sa v prípade vyhovenia občianskoprávnej žalobe musela škoda nahradiť z rozpočtu orgánu, ktorý sa dopustil porušenia, mohlo mať určitý vplyv na rozhodnutie trestných sudcov.
- 18 V prejednávanom prípade je vnútroštátny súd žalovaným v občianskoprávnom konaní, ktoré NE začal viesť proti súdu a ktoré prebieha súbežne s trestným konaním. Okrem toho by sa v prípade, ak by sa občianskoprávnej žalobe NE vyhovel a bol by mu priznaný nárok na náhradu škody, táto škoda nahradila z prostriedkov rozpočtu vnútroštátneho súdu.
- 19 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že rozhodnutie v občianskoprávnom konaní závisí ešte vo väčšej miere od rozhodnutia v trestnom konaní, pretože sa požaduje náhrada škody za nezákonnú väzbu v tomto trestnom konaní. Jednak dôvodnosť nároku a jednak výška prípadnej náhrady škody závisia od rozhodnutia v trestnom konaní.
- 20 Podľa ZIDZSV preberá Mestský súd Sofia majetok, záväzky, ako aj práva a povinnosti vnútroštátneho súdu. To znamená, že po 27. júli 2022 bude trestné konanie patriť do právomoci Mestského súdu Sofia, teda súdu, na ktorý NE podal svoju občianskoprávnu žalobu. V prípade, že by sa v tomto okamihu uskutočnilo predbežné prejednanie veci v trestnom konaní, musel by byť sudca vnútroštátneho súdu preložený na Mestský súd Sofia a konanie by sa ďalej viedlo na tomto súde. Ak však súd do tohto okamihu vec predbežne neprejedná, trestné konanie by mohol viesť buď tento sudca (ak bude opätovne vymenovaný za sudcu Mestského súdu Sofia) alebo iný sudca Mestského súdu Sofia. Okrem toho by Mestský súd Sofia musel vystupovať v postavení žalovaného ako nástupca vnútroštátneho súdu v prebiehajúcom občianskoprávnom konaní vedenom o nároku NE na náhradu škody.
- 21 Vzhľadom na tieto okolnosti a citovanú judikatúru ESĽP sa vnútroštátny súd domnieva, že existuje právna neistota pokiaľ ide o otázku, či sa má tomuto návrhu vyhovieť a aké dôsledky by malo vyhovenie návrhu pre už vykonané procesné a hmotnoprávne úkony.
- 22 Po druhé NE odkazuje na blížiac sa zrušenie vnútroštátneho súdu.

- 23 V tomto ohľade vnútroštátny súd uvádza, že v prípade riadneho postupu vedúceho k zrušeniu súdu nesmie dôjsť k situácii, že vo veciach zrušovaného súdu, ktoré súvisia s konaním v tejto veci, sa vylúčenie pre zaujatosť odôvodní jeho zrušením. V prejednávanej veci však prebehlo konanie, ktoré je zamerané na diskreditáciu sudcov a prokurátorov zrušovaných súdov a týka sa ich nezávislosti. Keďže zákonodarca prijal zákon o zrušení týchto súdov s odôvodnením, že sa má takýmto spôsobom „zaručiť základná ústavná zásada nezávislosti súdnictva a ochrana ústavných práv občanov“, vyjadruje vnútroštátny súd pochybnosti, či ho spoločnosť vníma ako nestranný a nezávislý súd a či môže pokračovať v prejednávaní veci alebo musí odmietnuť svoju právomoc z dôvodu zaujatosti.
- 24 Podľa názoru vnútroštátneho súdu spôsob a forma, akým prebehlo konanie predchádzajúce prijatiu zákona o zrušení špecializovaných súdov, spolu s odôvodnením návrhu zákona a úpravou opätovného vymenovania sudcov a prokurátorov odporujú základným zásadám právneho štátu a deľby moci, zasahujú do nezávislosti sudcov zrušovaných orgánov a vzbudzujú podozrenie, že ide o úmyselnú odplatu za ich činnosť.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

- 25 Na to, aby mohol rozhodnúť o návrhu NE na vylúčenie a aby dokázal posúdiť, akým spôsobom má rozhodnúť v trestnom konaní, musí vnútroštátny súd zistiť, či určité objektívne skutočnosti vzbudzujú pochybnosti o nestrannosti.
- 26 Na jednej strane sa v rozsudku EŠLP vo veci Bojan Gospodinov v. Bulharsko, na ktorý sa NE odvoláva, zastáva názor, že z objektívneho hľadiska pri posudzovaní nestrannosti súdu vznikajú odôvodnené pochybnosti v tom prípade, ak je obžalovaný v trestnom konaní zároveň žalobcom v občianskoprávnom konaní, ktoré sa vedie o žalobe namierenej proti súdu konajúcemu v trestnej veci a ak by sa náhrada škody priznaná v občianskoprávnom konaní uhradza z rozpočtu tohto súdu.
- 27 Ak by sa naopak vychádzalo z predpokladu, že sudca určitého súdu musí byť vždy vyhlásený za zaujatého, ak je súd, na ktorom pôsobí, žalovaným v takomto občianskoprávnom konaní, mohol by si účastník konania vybrať svoj vlastný súd alebo rozhodujúci senát, čo by viedlo k zneužívaniu práva. Táto otázka je relevantná pre rozhodnutie o dôvodoch vylúčenia rozhodujúceho senátu a týka sa jednak rozhodnutia o konkrétnom návrhu, a jednak stability rozhodnutia vydaného v trestnom konaní.
- 28 V súvislosti s druhým dôvodom uvádzaným v návrhu NE na vylúčenie súdu si vnútroštátny súd nie je istý, či po spochybnení jeho postavenia ako orgánu zaručujúceho nezávislosť súdnictva a ochranu ústavných práv občanov v odôvodnení zákona o jeho zrušení, môže aj naďalej konať v trestnej veci a aké následky by vyplynuli pre rozhodnutie vyhlásené v tejto veci, ak by nerozhodol o svojom vylúčení z dôvodu zaujatosti. Odpoveď na túto otázku je relevantná

jednak v prejednávacom prípade a jednak v iných prípadoch, ktorými sa špecializované súdy musia zaoberať pred ich blížiacim sa zrušením.

- 29 Vnútroštátny súd vyjadruje pochybnosti, či právo Európskej únie pripúšťa zrušenie súdnych orgánov s odôvodnením, že predstavujú prekážku pre „dodržiavanie základnej ústavnej zásady nezávislosti súdnictva a ochranu ústavných práv občanov“, ak tieto orgány uplatňujú rovnaké procesné a hmotnoprávne ustanovenia, ako ostatné súdy a prokuratúry v krajine.
- 30 Špecializované súdy boli v Bulharsku zriadené v roku 2011. Pôvodne prejednávali prípady týkajúce sa trestných činov spáchaných organizovanými zločineckými skupinami. V roku 2015 sa ich právomoc rozšírila aj na trestné činy proti republike a v roku 2017 aj na prípady trestných činov korupcie proti určitým skupinám osôb, konkrétne osôb zastávajúcich vysoké verejné funkcie.
- 31 Forma a spôsob vymenovania sudcov a prokurátorov špecializovaných súdov zodpovedá vymenovaniu sudcov a prokurátorov iných súdov. Všetci sú vymenúvaní na základe súťažného a výberového konania, ktoré zodpovedá postupom pri vymenovaní sudcov a prokurátorov v krajine a majú rovnaké postavenie. Záruky nezávislosti sudcov a prokurátorov špecializovaných súdov sú rovnaké, ako v prípade ostatných sudcov a prokurátorov.
- 32 Ústavný súd rozhodol dvakrát o súlade týchto súdov s bulharskou Ústavou. V týchto rozsudkoch sa odmieta tvrdenie, že v prípade špecializovaných trestných súdov ide o osobitné súdy. Odkazuje sa na tú skutočnosť, že rozhodujú podľa všeobecných právnych noriem a že sudcovia a prokurátori sú vymenúvaní, prekladaní, povyšovaní a prepúšťaní podľa rovnakých pravidiel, ako sudcovia a prokurátori iných súdov. Taktiež sa odmieta predpoklad, že súd sa z dôvodu jeho špecializácie na základe subjektu a predmetu považuje za osobitný súd. Naopak poukazuje sa na to, že takáto právomoc bola až do vytvorenia týchto orgánov prenesená na Mestský súd Sofia a v teórii aj v praxi nebola nikdy spochybnená.
- 33 Vnútroštátny súd sa preto domnieva, že tvrdenia, v zmysle ktorých existencia a spôsob práce špecializovaných súdov odporujú zásadám nezávislosti súdov a ochrane ústavných práv občanov, sú nedôvodné. V konaní, ktoré predchádzalo prijatiu ZIDZSV neboli tieto tvrdenia podložené nijakými konkrétnymi skutočnosťami alebo spoľahlivými údajmi, čo odporuje základným zásadám transparentnosti a zodpovednosti v zákonodarnom procese. Zrušenie súdu na základe takýchto výhrad vedie k bezdôvodnému podkopaniu pohľadu na orgány spravodlivosti, ako aj sudcov a prokurátorov, ktorí v nich pôsobia.
- 34 Vnútroštátny súd sa predovšetkým pýta, či sú ustanovenia ZIDZSV, ktoré upravujú opätovné vymenovanie sudcov a prokurátorov zrušovaných orgánov, v súlade s právom Únie. Formálne predpokladá zákon opätovné vymenovanie sudcov a prokurátorov bez súťažného konania, avšak v skutočnosti stanovuje výnimky zo všeobecnej úpravy. Takéto výnimky obmedzujú opätovné

vymenovanie v prípade jedného súdu v rozsahu najviac jednej štvrtiny sudcov zrušeného Špecializovaného trestného súdu a najviac jednej tretiny sudcov zrušeného Špeciálneho odvolacieho súdu a stanovujú predbežnú vykonateľnosť rozhodnutí Najvyššej súdnej rady o opätovnom vymenovaní (opravný prostriedok proti týmto rozhodnutiam nemá nijaký odkladný účinok).

- 35 Tieto ustanovenia sú podľa vnútroštátneho súdu diskriminujúce, pretože v prípade opätovného vymenovania predpokladajú odchylný postup. Výlučne hypotetická možnosť ťažkostí spojených s opätovným vymenovaním sudcov a prokurátorov nemôže slúžiť ako základ pre prijatie ustanovení o výnimke. Okrem toho si tieto ustanovenia navzájom odporujú, keďže na jednej strane stanovujú, že v prípade opätovného vymenovania sudcov a prokurátorov sa prihliadne na pracovné zaťaženie dotknutého súdu, na druhej strane sa však opätovné vymenovanie obmedzuje predpísanou kvótou, hoci v prípade dotknutého orgánu môže vzniknúť potreba vymenovania väčšieho počtu sudcov a prokurátorov. Zavedením vyššie uvedenej právnej úpravy kvót obmedzuje zákonodarca právomoci Najvyššej súdnej rady zakotvené v Ústave opätovne vymenovať sudcov a prokurátorov, ako aj posúdiť a obsadiť potrebné miesta na jednotlivých súdoch a prokuratúrach.
- 36 Podľa názoru vnútroštátneho súdu sú ustanovenia ZIDZSV, ktoré upravujú opätovné vymenovanie sudcov a prokurátorov zrušovaných orgánov nejasné a možno ich vykladať rôznym spôsobom. Nie je jasné, v akej podobe zákonodarca týmto sudcom a prokurátorom stanovuje povinnosť vykonávať ich funkciu, ak budú v rámci platných kvót opätovne vymenovaní na súde bez ich predchádzajúceho súhlasu, ani akým spôsobom sa môžu odvolať proti takémuto opätovnému vymenovaniu a či táto právna úprava nezavádza určitú formu nátlaku na sudcov a prokurátorov, aby buď prijali, čo im je ponúkané, alebo opustili justičnú službu.
- 37 V tejto súvislosti vnútroštátny súd odkazuje na rozsudok ESĽP z 9. marca 2021 vo veci Bilgen v. Turecko. Tento rozsudok potvrdzuje právo sudcov a prokurátorov na ochranu pred svojvoľným preložením a význam možnosti súdneho preskúmania rozhodnutí týkajúcich sa nedobrovoľných preložení, ktoré sa ich týkajú (a obdobne nedobrovoľných prepustení, opätovných vylúčení alebo vyslaní) s cieľom zaručiť, že ich nezávislosť nebude ohrozená v dôsledku pôsobenia nedovolených vonkajších faktorov.
- 38 Vnútroštátny súd navrhuje prejednanie tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania v skrátanom konaní z nasledujúcich dôvodov:
- Prejudiciálne otázky majú národný význam, pretože odpoveď na nich môže ovplyvniť právnu istotu týkajúcu sa všetkých úkonov uskutočnených pred a po nadobudnutí účinnosti ZIDZSV,
  - V súčasnosti má vnútroštátny súd 23 sudcov, ktorí musia do 27. júla 2022 rozhodnúť vo veciach, ktoré im boli pridelené, a ktoré budú následne pridelené iným súdom v neznámych (v súčasnosti ešte neurčených) súdnych okrskoch,

- Vnútroštátny súd zastáva v bulharskom systéme súdnictva obzvlášť významné súdne úlohy, pretože do 27. júla 2022 je jediným súdom, ktorý je v prvom stupni príslušný pre konanie vo veciach týkajúcich sa organizovaných zločineckých skupín a ktorý povoľuje použitie, ako aj ďalšie používanie osobitných techník vyšetrovania súvisiacich s činnosťami organizovaných zločineckých skupín, ktoré patria do právomoci európskej prokuratúry.
- Čo možno najrýchlejšie odpovede na prejudiciálne otázky sú potrebné pre vylúčenie existujúcich pochybností o tom, či predmetný legislatívny proces zasahuje do nezávislosti sudcov špecializovaných súdov. Táto otázka je dôležitá, pretože sudcovia musia aj po obsahovej stránke rozhodnúť vo veciach, ktoré im boli pridelené. Ďalší postup v týchto veciach bez predchádzajúceho objasnenia tejto otázky by ohrozil stabilitu rozhodnutí, ktoré majú súdy prijať.